

Tuncay Özkan Başvurusunda AİHM Kararının Gerçeği

İçeriği Yazan: [Faruk HAKSAL](#) [1] Zaman: Salı, 21/02/2012 - 22:26

Malum basının malum kalemlerinde birbiri ardına bir sevinç, bir bayram... Manşetler şöyle:

AİHM Tuncay Özkan'ın başvurusunu ret etti. Ergenekon'un bir terör örgütü olduğunu kabul etti!..

AİHM nedir?

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Görevi nedir?

İnsan hakları Sözleşmesi'ne imza koyan ülkelerin yargı organlarının Devlet'in imza koyduğu bu sözleşmeye aykırı karar verip vermediklerini irdelemektir.

Yani, çoğunluğun bildiğinin aksine AİHM, ulusal yargı organlarının üzerindeki bir yargı mercii değildir.

Meseleye ülkemiz açısından bakarsak AİHM, Yargıtay dâhil, Türk mahkemelerinin verdikleri kararların yasalara uygun olarak verilip verilmediğini sorgulayamaz.

Bir başka deyişle AİHM, Yargıtay'ın üzerinde konuşlanan bir üst yargı kurumu değildir.

Türk mahkemelerinin verdiği kararların Türk hukukuna uygunluğunu denetleyen bir yüksek yargı organı değildir.

Bilindiği gibi ulusal mahkemelerin görev alanı, yerel kanunların uygulanması ile sınırlıdır... Ve ulusal egemenliğin bir sonucu olarak yargı yetkisi, ulusal sınırlar içerisinde belirleyicidir, egemendir.

Yerelinden en üst yargı organına kadar ulusal mahkemeler, ulusal kanunlara aykırılıkları tespit eder ve bu aykırılıkların giderilmesi yönünde yaptırımlar içerir.

AİHM'in bu mekanizmayı denetleme yetkisi yoktur.

AİHM ancak, örneğin Türk Devleti'nin altına imza koymuş bulunduğu uluslararası nitelikteki İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan maddelerin ihlal edilip edilmediğini soruşturur. Ve eğer bir ihlal mevcut ise, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni belirleyeceği bir tazminat miktarına mahkûm eder. Türk mahkemelerinin verdiği bir kararı "bozarak" o kararın içeriğinin düzeltilmesini sağlama yetkisi mevcut değildir.

Yani kısaca AİHM, Türk mahkemelerinin üzerinde görev yapan bir "temyiz" mercii değildir. Bu yönde düşünmek, ulusal mahkemelerin yargı yetkilerinin ortadan kaldırılması ve dolayısıyla da ulusal devletin egemenlik alanının ihlali anlamına gelir.

Anayasamızın 90. maddesi açıklamaya çalıştığımız esas açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Söz konusu madde şöyle demektedir:

"Usulüne göre yürürlüğe konulmuş [TBMM tarafından onaylanmış] milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Dolayısıyla AİHM'in, Tuncay Özkan tarafından yapılan başvuru nedeniyle Ergenekon'u bir terör örgütü olarak tespit etmesi asla mümkün değildir. Bu konu ulusal mahkemelerin, ulusal hukuka göre takdirlerini kullanarak tespit edecekleri bir konudur... AİHM'in böyle bir konuda karar alması mümkün değildir.

Yapılan müracaat davanın esası ile ilgili değildir. Bir başka deyişle, dava sonuçlanmamıştır. Tuncay Özkan'ın aleyhine verilmiş bir karar yoktur. Ve dolayısıyla Tuncay Özkan ulusal sınırlar içerisinde "yasal müracaat imkânları"nı tüketmemiştir. Bilindiği üzere dava sürmektedir ve yerel mahkeme nihai bir karar vermemiştir.

AİHM Neyi Kabul Etti, Neyi Reddetti?

Tuncay Özkan'ın başvurusunun konusu, tutuklamalar ile ilgidir. Ve ancak böyle olabilir.

Tuncay Özkan'ın tutuklamalarla ilgili 4 konuda şikâyeti bulunmaktadır:

- 1.- Tutuklama süreleri.
- 2.- Tutuklamaya itiraz için Türkiye'de etkili bir yargı yolu bulunmadığı.
- 3.- Tutuklamanın makul bir kuşkuya dayanmadığı.
- 4.- Tuncay Özkan tutuklandığında kendisine yöneltilmiş suçların bildirilmemiş olması...

AİHM tutukluluk hali ile ilgili olan bu 4 nedenin ilk ikisinin soruşturulmaya değer görmüş, diğer ikisini ret etmiştir.

İşte verilen karar budur ve bundan ibarettir...

AİHM ayrıca 3. maddede ifade edilen, tutuklanmanın makul bir nedene dayanmadığı itirazını ret ederken, bu kararının, soruşturmanın başlangıcındaki tutuklamayı kast etmiştir. Bu nokta oldukça önemlidir. Çünkü AİHM Tuncay Özkan'ın daha sonraki safhalarda tahliyesi yönünde yaptığı taleplerin ret edilmiş olmasını soruşturmaya değer görmüştür.

Ama tekraren belirteceğimiz gibi AİHM'in yapacağı soruşturma sadece durumun İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uygun olup olmadığı noktasındadır ve bununla sınırlıdır.

Yani AİMH, örneğin Silivri mahkemesinin tutukluluk halinin devamı yönünde vermiş olduğu kararın Türk yasalarına uygun olup olmadığını soruşturamaz. Verilen kararın, Türk yasalarındaki bir maddeye dayandırılmış olsa dahi, İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan temel esaslara uyup uymadığını irdeleyebilir...

Olayın ve gelişmelerin gerçeği budur. Yasa hükümleri, İnsan Hakları Sözleşmesi ve yürürlükte uygulama böyledir.

Peki, hal böyle iken, malum medyanın yayınlarında yer alan haber ve yazıların içeriği nasıl bu gerçeklerin tam tersinde yer almaktadır?

İşte [yaşamakta olduğumuz süreçte] çözümlenerek anlaşılması gereken gerçek budur.

faruk.haksal@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [İç Siyasa](#) [3]
- [Toplumsal](#) [4]

Kaynak URL (21/05/2024 - 11:42 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/makale/tuncay-ozkan-basvurusunda-aihm-kararinin-gercegi>

Bağlantılar:

- [1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/faruk-haksal>
[2] <mailto:faruk.haksal@politikadergisi.com>
[3] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
[4] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>